

Fremsat den 7. oktober 2026 af Mette Thiesen (DF), Alex Ahrendtsen (DF), Mikkel Bjørn (DF), Rune Bønnelykke (DF), Mikkel Dencker (DF), Allan Feldt (DF), Jan Herskov (DF), Julie Jacobsen (DF), Christian Kirk (DF), Lone Langballe (DF), Malte Larsen (DF), Morten Messerschmidt (DF), Michael Nedersøe (DF), Anders Vistisen (DF) og Nick Zimmermann (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at gøre den 29. august til national flagdag

Folketinget pålægger regeringen at forberede de nødvendige administrative forskrifter for at sikre, at den 29. august gøres til national flagdag, som markeres ved flagning fra offentlige bygninger og institutioner første gang den 29. august 2027.

Bemærkninger til forslaget

Følgende beslutningsforslag er en delvis genfremsættelse af B 19, folketingsåret 2005-06.

Den 29. august 1943 er en skelsættende dag i den nyere danmarkshistorie. Efter mere end 3 års samarbejde mellem den danske og den tyske regering blev samarbejdspolitikken den dag brudt. Den 29. august er derved kommet til at stå som en særlig mindeværdig dag i danskernes bevidsthed. På det tidspunkt havde modstanden mod besættelsesmagten vokset sig så stærk i befolkningen, at regeringen måtte opgive sin samarbejdspolitik og ophøre med at fungere. Den 29. august er derved kommet til at stå som en ærefuld dag i danmarkshistorien. Hvis det officielle Danmark havde fået lov at fortsætte samarbejdspolitikken med nazisterne ud over den 29. august 1943, ville Danmark i andre nationers øjne have fremstået som en del af den nazistiske alliance. Danmark kan ikke nok takke de frihedskæmpere, der med livet som indsats arbejdede for og opnåede, at Danmark kunne gå ud af 2. verdenskrig med æren i behold.

Kun få år tidligere indgik Danmark den 31. maj 1939 den dansk-tyske ikkeangrebspagt. Ved Tysklands besættelse af Danmark den 9. april 1940 udsendtes uden modsigelse fra den danske regerings side meddelelse fra den tyske Rigsregering bl.a. om, at Danmark skulle »undlade enhver Modstand mod de tyske Tropper ved Besættelsen af Landet«. I 1941 tilsluttede Danmark sig ligeledes som et led i samarbejdspolitikken den såkaldte Antikominternpagt. Den var oprindelig i 1936 indgået som en alliance mellem Nazityskland og Japan. I 1937 fik den tilslutning fra Mussolinis Italien, i 1939 fra den japanske lydstat, Manchuriet, og fra Ungarn og Francos Spanien. I 1941 tilsluttede Bulgarien, Kroatien, Danmark, Finland, Nanjing-Kina, Rumænien og Slovakiet sig denne aftale og gav dermed moralsk og politisk støtte til Hitlers regering i Berlin. I 1942 drog danske soldater i krig på Østfronten iført tyske uniformer, men under Dannebrog og med den danske regerings samtykke. Det er alt sammen begivenheder, som det officielle Danmark helst ville glemme efter befrielsen.

I de første år af besættelsen var der i regeringen og hos det politiske flertal bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre ingen sympati for den modstandsbevægelse, der uvilkårligt opstod som reaktion mod Nazitysklands besættelse af Danmark. De store aviser og radioen beskrev modstanden meget negativt, og der var indført censur, dvs. begrænsninger af, hvad der måtte siges offentligt. F.eks. blev historikeren Vilhelm La Cour og politikeren Arne Sørensen fra Dansk Samling idømt henholdsvis 80 og 60 dages fængsel i 1941, fordi de havde udtalt sig kritisk om tilpasningen til besættelsesmagten. Politiet blev sat til at opspore og anholde modstandsfolk og til at nedkæmpe uroligheder.

Samarbejdet mellem den tyske besættelsesmagt og den danske regering fortsatte gennem 1940, 1941 og 1942 trods stadig stærkere folkelig modstand. I 1943 gav tyskerne tilkendelse til, at der kunne afholdes valg til Folketinget og

Landstinget. De partier, der bakkede op om samarbejdspolitikken med den tyske besættelsesmagt fik ved valget i marts 1943 tilslutning fra næsten 95 pct. af vælgerne, og valget blev af politikerne fortolket som en stor sejr for samarbejdspolitikken. Samarbejdspartierne var Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre.

Det var modstandsbevægelsens vurdering, at samarbejdet mest var til gavn for den tyske krigsførelse, og i modstandsbevægelsen var der ikke tvivl om, at Danmark burde yde en aktiv indsats for, at tyskerne ville tabe krigen. Mange grupperinger af modstandsfolk stod bag aktioner mod besættelsesmagten. En lang række illegale blade blev udgivet. Sabotagehandlinger blev indledt. Modstandsfolkenes vurdering deltes efterhånden af stadig flere danskere. Et folkeligt oprør var på vej og gav sig udtryk bl.a. i de strejker, der i 1943 opstod flere steder i landet. På overfladen handlede strejkerne om lønkrav, men alle var klar over, at der bag brugen af strejkevåbnet lå en omsiggribende vrede mod besættelsesmagten og en markant utilfredshed med samarbejdspolitikken. Især i Odense og Esbjerg udviklede der sig i begyndelsen af august 1943 omfattende strejker og uroligheder. Fra disse byer spredte augustoprøret sig til andre danske byer, bl.a. Aarhus, Aalborg og Frederikshavn. Oprøret opstod spontant rundtomkring i Danmark, men med modstandsbevægelsens opbakning spredte strejkerne sig og fortsatte.

Tyskernes bedømmelse af augustoprøret var, at den danske regering ikke længere havde kontrol over situationen og ikke kunne holde befolkningen i ro. Derfor krævede besættelsesmagten den 28. august 1943, at der bl.a. skulle indføres spærretid med udgangsforbud på bestemte tider i hele landet og at der skulle indføres dødsstraf for sabotagehandlinger.

Den 29. august 1943 overtog tyskerne reelt magten i Danmark. Hæren blev afvæbnet, og tyskerne forsøgte at sætte sig i besiddelse af flåden, der for størsteparten lå ved Holmen i København. Men flåden var forberedt på en sådan handling og havde forberedt, at flåden enten skulle forsøge at undslippe til Sverige eller sænke sig selv i tilfælde af et tysk angreb. Da tyskerne trængte ind på Holmen om morgenen den 29. august, sænkede eller ødelagde besætningerne størsteparten af de danske skibe. Af 52 skibe i den danske flåde blev de 32 sænket, 14 taget af tyskerne, 2 var i Grønland og 4 undslap til Sverige.

Den 29. august 1943 stod det omsider klart, også for regeringen, at samarbejdspolitikken ikke kunne fortsætte. Situationen var nu på enhver måde tilspidset, og ingen regering kunne leve med tyskernes seneste handlinger og krav. Den 29. august 1943 blev den dag, da regeringen ophørte med at fungere, men formelt fortsat var udnævnt. I tiden frem til befrielsen fungerede herefter departementscheferne som ledelse af statsstyret, det såkaldte departementschefstyre

Kort tid efter, i september 1943, blev Frihedsrådet opret-

tet. Det bestod af lederne fra de vigtigste modstandsorganisationer. Frihedsrådet skulle sikre, at modstandsbevægelsen var fælles om større beslutninger. Modstandsbevægelsen arbejdede for at gøre Frihedsrådet til en slags illegal regering i Danmark, nu hvor samarbejdsregeringen ikke længere fungerede. I resten af besættelsestiden fik Frihedsrådet større og større opbakning blandt danskerne og betydelig indflydelse på udviklingen indtil befrielsen i maj 1945.

I 1945, efter Nazitysklands sammenbrud og ophøret af besættelsen, blev den 29. august 1943 mindet ved en storstillet bisættelse af 106 frihedskæmpere i Mindelunden i Ryparken. Hele det officielle Danmark var repræsenteret, fra kong Christian X og dronning Alexandrine, kronprins Frederik og kronprinsesse Ingrid, prins Knud, prinsesse Caroline-Mathilde, prins Axel og prinsesse Margaretha til medlemmer af regeringen, bl.a. statsminister Vilhelm Buhl, kirkeminister Arne Sørensen og forsvarsminister Ole Bjørn Kraft.

Det er vigtigt at mindes den 29. august 1943. Det er en dag, vi som danskere kan være stolte af. Den dag stod det omsider klart for besættelsesmagten, at Danmark ikke ville lade sig underkue, men at den danske befolkning ønskede at værne om Danmarks frihed. Som bilag 1 er optrykt en artikel, »Den 29. august. En Dato, der forpligter«, fra det

illegale modstandsblad »Dansk Maanedspost«, 3. årgang, nr. 7, oktober 1943.

Der har siden befrielsen for 60 år siden været et stort ønske hos mange om at gøre den 29. august til officiel dansk flagdag. Frihedskampens Veteraner er blandt dem, der gennem årene vedvarende har udtalt sig til støtte herfor. I anledning af 60-året for den 29. august 1943 talte statsminister Anders Fogh Rasmussen den 29. august 2003 på Holmen. Statsministerens tale er optrykt som bilag 2. Statsministeren sluttede sin tale med disse ord:

»Læresætningen fra den 29. august 1943 er, at hvis man mener noget alvorligt med vore værdier, med frihed, demokrati og menneskerettigheder, så må vi også selv yde et aktivt bidrag til at forsvare dem. Også imod svære odds. Selv når der skal træffes upopulære og farlige beslutninger. Lad os ære vore landsmænds indsats i modstandsbevægelsen og forsvaret for frihed og demokrati.«

Med dette forslag til folketingsbeslutning får Folketinget omsider mulighed for at tage stilling til mange danskernes ønske og træffe beslutning om også i fremtiden at give den 29. august den placering i danskernes bevidsthed, som den fortjener.

Skriftlig fremsættelse

Mette Thiesen (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre den 29. august til national flagdag.

(Beslutningsforslag nr. B 1)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Bilag 1**Artikel fra det illegale modstandsblad »Dansk Maanedspost«, 3. årgang, nr. 7, oktober 1943.**

Den 29. August.

En Dato, der forpligter

Allerede samme Dag var det klart for enhver Dansk, at den 29. August vilde komme til at staa som en af de skelsættende Dage i Danmarks Historie. Trods Tanken paa de mange unge faldne, trods Anelser om mangfoldige og mangeartede forestaaende Lidelser, var den dominerende Følelse hos hele Folket en Følelse af Lettelse. Man var lettet over, at den nedværdigende Eftergivenhedsperiode, der karakteriseredes ved Navnet Scavenius, endelig var slut. Man forstod straks, at Danmark ved sit Nej og ved sin Flaades og sin Hærs resolute Optræden havde genvundet sin Plads som respekteret Nation. Det var ikke for meget sagt, at Selvagtelsen og Selvtilliden den 29. August genfødtes hos mangen en Dansk.

Tiden efter den 29. August skulde vise, om det danske Nej hvilede paa en løs og forbigaaende Stemning. Den har vist, at en klippefast Folkevilje stod bag dette Nej. Tyskerne troede, de overtog Magten den 29. August. Det er vist ved at gaa op for dem, at de den Dag optog en ny Kamp lige saa haabløs som den, de allerede længe har ført i Lande som Norge, Holland og Belgien.

Denne Kamps første Fase, Kampen om en dansk Regering, er ikke gaaet godt for dem. Naturligvis. En dansk Regering til at samarbejde med Tyskerne, efter alt hvad der er foregaaet og stadig foregaar af Lovløshed i dette Land, vilde være et Forræderi ikke blot mod de faldne den 29. August men ogsaa mod det, de faldt for.

Den 29. August er en Dato, der forpligter.

Bilag 2

Statsminister Anders Fogh Rasmussens tale på Holmen den 29. august 2003.

60-året for 29. august 1943

Mine damer og herrer,

Den 29. august 1943 er en dato, vi bør huske og være stolte af. Den dag blev Danmarks ære reddet. Den danske regering stoppede langt om længe samarbejdet med den tyske besættelsesmagt og gik af. Efter godt tre års samarbejde med tyskerne blev der endelig rene linier. Det var heller ikke en dag for tidligt.

Datoen den 29. august 1943 er også en stolt mærkedag i Søværnets historie. Den dag angreb tyske enheder alle danske militære installationer.

Kl. 04.00 om morgenen ankom de tyske enheder her til Holmen. De danske søofficerer vidste, at der var risiko for at tyskerne ville forsøge at tage kontrollen med flåden. De havde forinden besluttet, at de i så fald skulle søge neutralt svensk territorium eller, hvis dette var umuligt, sænke skibene, så de ikke faldt i tyske hænder. Det lykkedes at få sænket langt hovedparten af den danske flåde, og nogle af de enheder, der befandt sig til søs, nåede til Sverige.

Begivenhederne i Danmark blev bemærket hos de allierede. Der er ingen tvivl om, at sænkningen af flåden bidrog til at forbedre Danmarks omdømme hos dem.

Det var ikke regeringens, Folketingets og det etablerede Danmarks fortjeneste, at samarbejdet med tyskerne ophørte. Tværtimod havde det officielle Danmark fra starten af Danmarks besættelse den 9. april 1940 lydigt rettet sig efter tyskerne, samarbejdet på alle niveauer, og opfordret befolkningen til at gøre det samme.

Ved sin tiltrædelse som udenrigsminister i 1940 erklærede Erik Scavenius at »de store tyske sejre« havde »slået verden med forbavselse og beundring«. Han fandt, at Danmark nu skulle finde sin plads i et nødvendigt og gensidigt aktivt samarbejde med tyskerne.

Ikke nok med at Danmarks politiske ledelse besluttede at følge en passiv tilpasningspolitik i forhold til tyskerne. Den daværende regering valgte bevidst og åbenlyst en aktiv politik overfor besættelsesmagten i det håb, at noget af suveræniteten ville blive respekteret.

Ny historisk forskning afslører, at der tilmed var tale om en meget aktiv tilpasningspolitik. Mange var overbevist om tysk sejr. Både politikere, embedsmænd og organisationer begyndte at forberede Danmarks plads i det ny, nazistisk-dominerede Europa. Centralt placerede embedsmænd syslede med planer om at omdanne dansk økonomi efter nazistisk planøkonomisk mønster.

Hovedargumentet for samarbejdspolitikken var, at al dansk modstand mod den tyske overmagt var nytteløs. Ved at samarbejde med besættelsesmagten blev Danmark og den danske befolkning skånet for de fleste af krigens rædsler. Og det lykkedes. Danskerne slap for de værste ødelæggelser. Landbrug og industri tjente på krigen. Så ud fra et sådant gustent overlæg vil nogle måske kalde samarbejdspolitikken nødvendig, klog og hensigtsmæssig.

Men det er en meget farlig tankegang. Hvis alle havde tænkt som de danske samarbejdspolitikere, ville Hitler med stor sandsynlighed have vundet krigen, og Europa var blevet nazistisk. Men briterne og senere amerikanerne og russerne tænkte heldigvis ikke som den danske elite. De kæmpede en kamp på liv og død mod nazisterne og sikrede derved vor frihed.

I sidste ende var det befolkningens voksende utilfredshed med samarbejdspolitikken og modige modstandsfolks indsats, som tvang regeringen til at opgive samarbejdet med tyskerne. Det skal vi være glade for og stolte af. Vi skylder en stor tak til de modstandsfolk, som gennem sabotage mod tyskerne og samarbejde med de allierede trodsede samarbejdspolitikkerne og sikrede i sidste ende Danmark en plads på den rigtige side i kampen mod nazisterne.

Nu skal man naturligvis være forsigtig med at fælde domme over fortiden på nutidens præmisser. I dag ved vi, at nazisterne tabte krigen efter at USA og Sovjetunionen blev inddraget i 1941 – og derfor fremstår den aktive danske tilpasningspolitik som fejlagtig og forkastelig. Hvis den var blevet fortsat til krigens ende, ville Danmark have fremstået som tysk lydstat og partner. I historiens lys ville det have været en katastrofe.

Men tog det sig anderledes ud ved krigens start? Hvis nu tyskerne havde sejret, ville Danmark så ikke have profiteret af at tilpasse sig den tyske dominans i tide?

Sådan tænkte mange. Det forekommer dog naivt at tro, at Hitler ville have taget særlige hensyn til Danmark i tilfælde af en tysk sejr. Der var da også højt placerede embedsmænd, som allerede fra krigens start tog afstand fra disse naive forestillinger.

Danmarks uafhængige gesandt i Washington, Henrik Kaufmann, og legationsråd Vincens Steensen-Leth ved det danske gesandtskab i Berlin anså fra starten tilpasningspolitikken for at være naiv og fejlagtig. De advarede om, at Danmark aldrig ville få indrømmelser af nazisterne, hverken på det ene eller andet punkt, fordi det var selve den demokratiske retsstat, nazisterne ville til livs. Nazisterne accepterede kun én form for system – det nationalsocialistiske. Der var ikke plads til særbehandling i hvad Hitler kaldte »småstatsskramlet«.

Selv bedømt på datidens præmisser forekommer den danske politik naiv, og det er stærkt forkasteligt, at den politiske elite i Danmark i den grad førte ikke blot neutralitets- men aktiv tilpasningspolitik.

I kampen mellem demokrati og diktatur kan man ikke stå neutralt. Man må tage stilling for demokratiet og mod diktaturet. Det er på dette punkt, at den aktive tilpasningspolitik udgjorde et politisk og moralsk svigt.

Alt for ofte i historiens løb har vi danskere blot sejlet under bekvemmelighedsflag og ladet andre slås for vor frihed og fred.

Læresætningen fra 29. august 1943 er, at hvis man mener noget alvorligt med vore værdier, med frihed, demokrati og menneskerettigheder, så må vi også selv yde et aktivt bidrag til at forsvare dem. Også imod svære odds. Selv når der skal træffes upopulære og farlige beslutninger.

Lad os ære vore landsmænds indsats i modstandsbevægelsen og Forsvaret for frihed og demokrati.

Tak.